

**Аналіз регуляторного впливу
проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення зміни до постанови
Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303»**

I. Визначення проблеми

Згідно зі статтею 16 Конституції України забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи - катастрофи планетарного масштабу, збереження генофонду Українського народу є обов'язком держави.

Статтею 50 Конституції України визначено, що кожен має право на безпечне для життя і здоров'я довкілля та на відшкодування завданої порушенням цього права шкоди.

Відповідно до статті 50 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» екологічна безпека є такий стан навколишнього природного середовища, при якому забезпечується попередження погіршення екологічної обстановки та виникнення небезпеки для здоров'я людей.

Екологічна безпека гарантується громадянам України здійсненням широкого комплексу взаємопов'язаних політичних, економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів.

Відповідно до пункту 1 Положення про Державну екологічну інспекцію України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 року № 275 (далі - Положення), Державна екологічна інспекція України (Держекоінспекція) є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра захисту довкілля та природних ресурсів і який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Державний нагляд (контроль) є однією з найважливіших функцій державного управління та реалізації державної політики. Його призначення полягає у сприянні реалізації державної політики держави, забезпеченні процесу дотримання вимог законодавства всіма суб'єктами господарювання.

Правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) визначено Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (далі - Закон про контроль).

Відповідно до Закону про контроль, державний нагляд (контроль) – діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства, зокрема у сфері навколишнього природного середовища.

Заходи державного нагляду (контролю) – планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі, зокрема перевірок. Слід зазначити, що охорона навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів є сферою з підвищеною соціальною ризиковістю.

Охорона навколишнього природного середовища, раціональне використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності людини – невід'ємна умова сталого економічного та соціального розвитку України.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», одними із найважливіших принципів охорони навколишнього природного середовища є пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності; гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей; запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища.

Реалізація цих принципів забезпечується Держекоінспекцією, в тому числі, шляхом здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю).

Водночас, з початком збройної агресії Російської Федерації проти України Кабінетом Міністрів України було прийнято постанову від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» (далі- Постанова № 303), відповідно до якої припинено проведення планових заходів державного нагляду (контролю) на період воєнного стану, на всій території України.

Із врахуванням зазначеного, Держекоінспекція позбавлена можливості вчасно та належним чином реагувати на повідомлення про порушення у сфері навколишнього природного середовища та здійснення контролю за дотриманням суб'єктами господарювання природоохоронного законодавства, у період дії правового режиму воєнного стану.

При цьому, кількість повідомлень про порушення у відповідній сфері, які надходять до Держекоінспекції із введенням правового режиму воєнного стану та прийняттям Постанови № 303 зростає.

У 2022 році кількість таких повідомлень становила лише 757, то в 2023-2024 роках до Держекоінспекції надійшло 1124 та 1311 повідомлень відповідно. Розгляд таких повідомлень та, відповідно, захист прав громадян повинен здійснюватися вчасно та об'єктивно, з урахуванням усіх обставин, які у більшості випадків неможливо встановити без проведення перевірки.

Зазначене вище свідчить про необхідність якнайшвидшого врегулювання питання щодо надання права Держекоінспекції, в межах повноважень, здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням суб'єктами господарювання законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Крім того, Україна має ряд міжнародних зобов'язань у сфері охорони навколишнього природного середовища, які передбачають здійснення ефективного державного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства. Відновлення планових перевірок є важливим кроком у виконанні цих зобов'язань.

Відповідно до Директиви 2004/35/ЄС Європейського Парламенту та Ради «Про екологічну відповідальність за попередження та ліквідацію наслідків завданої навколишньому середовищу шкоди» від 21 квітня 2004 року попередження та ліквідація наслідків екологічної шкоди належить запроваджувати із застосуванням принципу «забруднювач-платник», а також із дотриманням принципу довготривалого розвитку.

Згідно з статтею 11 Директиви 2004/35/ЄС держави члени призначають компетентний орган або компетентні органи, уповноважені виконувати передбачені даною Директивою зобов'язання. На компетентний орган покладається зобов'язання встановити експлуатанта, що спричинив шкоду або загрозу неминучої шкоди, оцінити значення шкоди та визначити відновлювальні заходи, які належить вжити.

Відповідно до пункту III Рекомендації 2001/331/ЄС, держави-члени повинні забезпечити, щоб екологічні інспекції проводилися з метою досягнення високого рівня

захисту довкілля. Для цього вони мають вжити всіх необхідних заходів, щоб інспекції контрольованих об'єктів були належно організовані та здійснювалися відповідно до вимог, зокрема щодо планування інспекцій, їх фактичного проведення, підготовки звітів за результатами перевірок, моніторингу ефективності інспекційної діяльності та застосування заходів у разі виявлення порушень.

Також у Звіті Європейської Комісії щодо України в рамках Пакету розширення ЄС 2023 року в Розділі 27 «Довкілля та зміна клімату» зазначено, що Україна має суттєво посилити адміністративні та інспекційні спроможності у сфері довкілля, на що також було акцентовано увагу в Звіті Європейської Комісії 2024 року, що в свою чергу відповідає меті проекту акта.

При цьому, пунктом 5 Протокольного рішення наради щодо актуальних загроз водної безпеки України та шляхів їх подолання в особливий період від 17 квітня 2025 р. під головуванням Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Олександра ЛИТВИНЕНКА, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державній екологічній інспекції України доручено опрацювати питання щодо підготовки пропозицій Кабінетові Міністрів України стосовно внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану» щодо обмеження дії пунктів 1 і 2 на планові, позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері додержання вимог природоохоронного законодавства підприємствами централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

Відповідно до Закону України від 12 січня 2023 р. № 2887-IX «Про водовідведення та очищення стічних вод» за порушення законодавства у сфері водовідведення особи, винні у, зокрема, у забрудненні та засміченні вод несуть відповідальність відповідно до закону.

Згідно з Водним кодексом України, води - усі води (поверхневі, підземні, морські), що входять до складу природних ланок кругообігу води.

Усі води (водні об'єкти) на території України є національним надбанням Українського народу, однією з природних основ його економічного розвитку і соціального добробуту.

Водні ресурси забезпечують існування людей, тваринного і рослинного світу і є обмеженими та уразливими природними об'єктами.

Отже, прийняття проекту постанови забезпечить реалізацію Звіту Європейської Комісії щодо України в рамках Пакету розширення ЄС 2023 року, а саме Розділу 27 «Довкілля та зміна клімату» щодо посилення адміністративної та інспекційної спроможності у сфері довкілля; а також Звіту Європейської Комісії 2024 року. Також дозволить відновити здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів на території України, на якій не ведуться бойові дії.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи	Так	Ні
Громадяни	+	-
Держава	+	-
Суб'єкти господарювання	+	-

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою чинних регуляторних актів, оскільки здійснення заходів державного нагляду (контролю) відбувається у відповідності до вимог встановлених законодавством. Позиція щодо відмови від врегулювання цієї проблеми не сприятиме удосконаленню системи державного регулювання в частині здійснення заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання, а тому є неприйнятною.

Єдиним способом вирішення проблеми, яку передбачається розв'язати шляхом державного регулювання, є прийняття запропонованого регуляторного акта, що забезпечить та дозволить здійснювати заходи державного нагляду (контролю).

Дія проєкту постанови є обов'язковою та поширюється на суб'єктів господарювання.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання проєкту постанови є:

реалізація Держекоінспекцією наданих законом повноважень здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюються в установленому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» порядку, за винятком територій, які на момент здійснення заходу державного нагляду (контролю) є тимчасово окупованими, в межах районів, територіальні громади яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, без рішення, передбаченого пунктом 2 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303;

підвищення рівня визначеності у сфері державного нагляду (контролю);

сприяння забезпеченню виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання та дотриманню ними екологічної безпеки;

забезпечення попередження забруднення довкілля та фіксації вчинених правопорушень у сфері довкілля зі сторони суб'єктів господарювання;

забезпечення дієвого контролю щодо виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання (один із механізмів забезпечення екологічної безпеки та створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини);

підвищення довіри до органу державного нагляду (контролю);

усунення підґрунтя для корупційних зловживань;

створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини;

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Збереження діючого способу врегулювання	<i>Залишення ситуації без змін</i> Неможливість вчасного та належного здійснення Держекоінспекцією планових та позапланових заходів нагляду

	(контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Наслідком такої ситуації може стати порушення одного із найважливіших принципів державної політики у сфері державного нагляду (контролю), а саме, принципу щодо захисту прав, законних інтересів, життя та здоров'я громадян, захист навколишнього природного середовища. Крім того, здійснення господарської діяльності без контролю з боку держави завдає державі шкоду, оскільки безкарність суб'єктів господарювання, при здійсненні господарської діяльності, призводить до незахищеності громадян та систематичного порушення їх прав, ймовірного погіршення стану довкілля, його забруднення та недотримання вимог екологічної безпеки, збільшення кількості правопорушень проти довкілля.
Альтернатива 2. Прийняття проекту постанови	Прийняття проекту постанови забезпечить реалізацію повноважень Держекоінспекції щодо здійснення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, сприятиме забезпеченню виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання та дотриманню ними екологічної безпеки та, як наслідок, покращення стану довкілля, попередження забруднення навколишнього природного середовища. Прийняття проекту постанови сприятиме здійсненню дієвого контролю щодо виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання (один із механізмів забезпечення екологічної безпеки та створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини); забезпечення екологічної безпеки та створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження діючого способу врегулювання	Відсутні, оскільки проблема залишається невирішеною.	Відсутні
Альтернатива 2. Прийняття проекту постанови	Посилення інституційної спроможності держави шляхом надання можливості Держекоінспекції, як центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони	Витрати на здійснення Держекоінспекцією планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) у 2025

	природних ресурсів, здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю), з метою підвищення рівня дотримання суб'єктами господарювання законодавства у відповідній сфері, і, як наслідок, забезпечення державою безпечного навколишнього природного середовища для життя та здоров'я населення. Забезпечення попередження забруднення довкілля зі сторони суб'єктів господарювання та фіксації вчинених ними правопорушень у сфері охорони навколишнього природного середовища.	році передбачені в межах видатків на функціонування Держекоінспекції.
--	---	---

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Збереження діючого способу врегулювання	Відсутні, оскільки проблема залишається не вирішеною.	Відсутні
Альтернатива 2. Прийняття проєкту постанови	Створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини (шляхом проведення перевірок суб'єктів господарювання, вжиття за їх результатами заходів реагування та припинення правопорушення проти довкілля). Покращення стану довкілля, попередження забруднення навколишнього природного середовища.	Відсутні

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник, 2021 рік	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць*	1815**	4710**	4005**	1297**	11827**
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	15	40	34	11	100

* Планові заходи державного нагляду (контролю) протягом 2022-2024 років не проводились, у зв'язку з прийняттям Кабінетом Міністрів України постанови від 13.03.2022 № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) в умовах воєнного стану», і тому взято за основу показники проведених планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання у 2021 році.

** Співвідношення суб'єктів великого, середнього, малого та мікро-підприємництва, здійснено за результатами аналізу проведених перевірок територіальними та міжрегіональними територіальними органами Держекоінспекції (згідно з інформацією відображеною в акті перевірки), звітні дані надані на виконання доручень Держекоінспекції від 23.01.2025 № 110 та від 04.02.2025 № 165.

З метою обґрунтування необхідності взяття показників проведених перевірок за 2021 рік для проведення аналізу регуляторного впливу, нижче наведено кількість суб'єктів

господарювання, які перевірялись у 2022 році (планові перевірки проводились з початку січня 2022 по 13 березня 2022 року), 2023 році, 2024 році.

Показник, 2022 рік	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	195**	700**	558**	159**	1612**
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	12	43	35	10	100

Показник, 2023 рік	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	15**	56**	12**	9**	92**
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	16	61	13	10	100

Показник, 2024 рік	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	48**	130**	45**	20**	243**
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	20	53	19	8	100

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1: Збереження діючого способу врегулювання	Відсутні оскільки проблема залишається невирішеною.	Відсутні
Альтернатива 2: Прийняття проекту постанови	Держекоінспекція матиме право здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюються в установленому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» порядку, за винятком територій, які на момент здійснення заходу державного нагляду (контролю) є тимчасово окупованими, в межах районів, територіальні громади яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, без рішення, передбаченого пунктом 2 Постанови № 303, що сприятиме забезпеченню виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами	Відсутні

	господарювання та дотримання ними екологічної безпеки.	
--	--	--

Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1	Відсутні
Альтернатива 2	25 056 000 грн.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

За результатами опрацювання альтернативних способів досягнення цілей державного регулювання здійснено вибір оптимального альтернативного способу з урахуванням системи бальної оцінки ступеня досягнення визначених цілей.

Вартість балів визначається за чотирибальною системою оцінки ступеня досягнення визначених цілей, де:

4 - цілі прийняття регуляторного постанови, які можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде);

3 - цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті майже повною мірою (усі важливі аспекти проблеми існувати не будуть);

2 - цілі прийняття регуляторного акта, які можуть бути досягнуті частково (проблема значно зменшиться, деякі важливі та критичні проблеми залишаються невирішеними);

1 - цілі прийняття регуляторного акта, які не можуть бути досягнуті (проблема продовжує існувати).

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Збереження діючого способу врегулювання	1	Визначені цілі не можуть бути реалізовані через невідповідність Уніфікованого акта перевірки та переліку питань визначеному у ньому вимогам чинного законодавства.
Альтернатива 2. Прийняття проекту постанови	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть реалізовані повною мірою.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Збереження діючого способу врегулювання	Вигоди (відсутні)	Вигоди (відсутні)	Залишення ситуації без змін є неприйнятною. Проблема продовжить існувати – поставлених цілей не буде досягнуто.

			Залишення ситуації, яка існує на сьогодні, не вирішує зазначені в розділі I цього Аналізу проблеми.
Альтернатива 2. Прийняття проекту постанови	<i>Для держави:</i> Посилення інституційної спроможності держави шляхом надання можливості Держекоінспекції, як центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику зокрема, у сферах контролю якості та безпеки лікарських засобів, обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, протидії їх незаконному обігу, як центральному органу виконавчої влади, який реалізує державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю), з метою підвищення	Додаткових фінансових витрат не передбачається.	Повною мірою вирішує проблему.

	рівня дотримання суб'єктами господарювання законодавства у відповідній сфері, і, як наслідок, забезпечення державою безпечного навколишнього природного середовища для життя та здоров'я населення. <i>Для громадян:</i> Прийняття проекту постанови надасть можливість Держекоінспекції вчасно здійснювати планові та позапланові заходи нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. <i>Для суб'єктів господарювання:</i> У разі прийняття проекту постанови Держекоінспекція матиме право здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю), у тому числі, з метою перевірки фактів можливих порушень суб'єктами господарювання	Для громадян витрати не передбачаються. <i>Для суб'єктів господарювання</i> - сумарні витрати мають низькі показники. Організаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності пов'язаної із здійсненням заходів державного нагляду (контролю) за дотриманням природоохоронного законодавства здійснюватиметься	
--	--	--	--

	законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. В ході перевірки суб'єкти господарювання матимуть змогу довести відповідність своєї діяльності вимогам природоохоронного законодавства.	Держекоінспекцією, її територіальними та міжрегіональними територіальними органами в межах бюджетного фінансування.	
--	--	---	--

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1 залишити регулювання без змін	У разі залишення наявної на сьогодні ситуації без змін, у Держекоінспекції будуть відсутні правові підстави вчасно проводити планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, оскільки нездійснення таких заходів не буде відповідати вимогам чинного законодавства, що створює ризики недотримання вимог природоохоронного законодавства, незабезпечення екологічної безпеки суб'єктами господарювання, та може призвести до зростання кількості правопорушень у сфері охорони навколишнього природного середовища	Зовнішні чинники, що впливатимуть на дію регуляторного акта, відсутні
Альтернатива 2 прийняття проекту постанови	Прийняття проекту постанови забезпечить дієвий контроль щодо виконання вимог природоохоронного законодавства суб'єктами господарювання (один із механізмів забезпечення екологічної безпеки та	Цей спосіб повною мірою відповідає вимогам законодавства України.

	створення сприятливого середовища для життя та здоров'я людини). Це сприятиме дотриманню суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства та, як наслідок, покращення стану довкілля, попередження забруднення навколишнього природного середовища.	
--	--	--

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Для досягнення цілей, визначених у розділі II цього Аналізу, проектом постанови передбачено механізм розв'язання проблеми, наведеної у розділі I цього Аналізу.

Внесенням змін до Постанови № 303 в частині доповнення її пунктом 9 пропонується відновити право Держекоінспекції здійснювати планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю), у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюються в установленому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» порядку, за винятком територій, які на момент здійснення заходу державного нагляду (контролю) є тимчасово окупованими, в межах районів, територіальні громади яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, без рішення, передбаченого пунктом 2 Постанови № 303, сприятиме дотриманню суб'єктами господарювання вимог природоохоронного законодавства та, як наслідок, покращення стану довкілля, попередження забруднення навколишнього природного середовища.

Заходи, які необхідно здійснити для розв'язання проблеми:

забезпечити інформування громадськості з проектом постанови, шляхом його оприлюднення на офіційному вебсайті Держекоінспекції;

подати проект постанови на розгляд та погодження із заінтересованими центральними органами виконавчої влади.

Розв'язання проблеми можливе лише шляхом прийняття даного проекту постанови.

Заходи, які необхідно здійснити суб'єктам господарювання:

ознайомитися зі встановленими проектом постанови положеннями;

забезпечити виконання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів.

Порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності залишається незмінним і здійснюється відповідно до Закону про контроль.

Ступінь ефективності обраних принципів і способів досягнення мети державного регулювання оцінюється як високий.

Впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акту не очікується.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Для впровадження та виконання вимог регуляторного акта органів державної влади не потрібно додаткових витрат з державного та місцевих бюджетів.

Реалізація проекту постанови не потребує додаткового фінансування. Витрати на здійснення Держекоінспекцією планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю), фінансування зазначених витрат у 2025 році передбачено в межах видатків на функціонування Держекоінспекції.

Оцінка можливості впровадження акта та виконання вимог акта суб'єктами господарювання висока.

Розрахунок витрат для суб'єктів господарювання, а також тест малого підприємництва (М-Тест) здійснено відповідно до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308, наведені у додатку 1 та додатку № 2 до аналізу регуляторного впливу.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Оскільки термін дії Постанови № 303 обмежений періодом дії правового режиму воєнного стану в Україні, термін дії регуляторного акта – відповідає терміну дії Постанови № 303.

Термін набрання чинності регуляторним актом – відповідно до вимог законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозними значеннями показників результативності регуляторного акта є:

1. Кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акта (в розрізі великих, середніх, малих та мікро- підприємств);
2. Розмір надходження до державних та місцевих бюджетів, пов'язаних із дією акта - не прогнозується;
3. Розмір коштів і часу, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, пов'язаними з дією акта - низький;
4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та фізичних осіб з основних положень акта - високий (проект постанови оприлюднено на офіційному вебсайті Державної екологічної інспекції України).

Виходячи з цілей державного регулювання, для визначення результативності акта обрано такі показники:

- кількість суб'єктів господарювання, на яких поширюється дія акта (в розрізі великих, середніх, малих та мікро- підприємств);
- кількість проведених заходів державного нагляду (контролю);
- розмір коштів та часу, що витрачатимуться суб'єктами господарювання, пов'язаних з дією постанови;
- рівень поінформованості суб'єктів господарювання з основними положеннями акта – високий.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта здійснюватиметься шляхом проведення базового, повторного та періодичного відстеження статистичних показників результативності акта.

Базове відстеження результативності цього регуляторного акта буде здійснюватися після набрання ним чинності, оскільки для цього будуть використовуватись виключно статистичні показники (аналіз статистичних даних).

Повторне відстеження планується здійснювати не пізніше двох років з дня набрання чинності цим актом, в результаті якого відбудеться порівняння показників базового та повторного відстеження.

Періодичне відстеження здійснюється один раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності регуляторного акта.

Відстеження результативності вищезазначеного регуляторного акта проводитиметься шляхом аналізу звітності про результати державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища.

У разі надходження пропозицій та зауважень щодо вирішення неврегульованих або проблемних питань буде розглядатись необхідність внесення відповідних змін.

Виконавець заходів з відстеження результативності регуляторного акта – Державна екологічна інспекція України.

Спеціальне залучення наукових установ не передбачається.

**Т.в.о. Голови Державної
екологічної інспекції України**

Ігор ЗУБОВИЧ

« ____ » _____ 2025 р.

Додаток 1
до Аналізу регуляторного впливу до
проекту постанови Кабінету
Міністрів України «Про внесення
змін до постанови Кабінету
Міністрів України від 13 березня
2022 р. № 303»

ВИТРАТИ

**на одного суб'єкта господарювання великого і середнього підприємництва, які
виникають внаслідок дії регуляторного акта**

Порядковий номер	Витрати	За перший рік	За п'ять років
1	Витрати на придбання основних фондів, обладнання та приладів, сервісне обслуговування, навчання, підвищення кваліфікації персоналу тощо, гривень	0	0
2	Податки та збори (зміна розміру податків/зборів, виникнення необхідності у сплаті податків/зборів), гривень	0	0
3	Витрати, пов'язані із веденням обліку, підготовкою та поданням звітності державним органам, гривень	0	0
4	Витрати, пов'язані з адмініструванням заходів державного нагляду (контролю) (перевірок, штрафних санкцій, виконання рішень/приписів тощо), гривень	3840 грн ***	0
5	Витрати на отримання адміністративних послуг (дозволів, ліцензій, сертифікатів, атестатів, погоджень, висновків, проведення незалежних/обов'язкових експертиз, сертифікації, атестації тощо) та інших послуг (проведення наукових, інших експертиз, страхування тощо), гривень	0	0
6	Витрати на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), гривень	0	0
7	Витрати, пов'язані із наймом додаткового персоналу, гривень	0	0
8	Інше (заповнення форми заяви, підготовка пакету документів), гривень	0	0
9	РАЗОМ (сума рядків: 1 + 2 + 3 + 4 + 5 + 6 + 7 + 8), гривень	3840 грн	0
10	Кількість суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на яких буде поширено регулювання, одиниць	6525	0
11	Сумарні витрати суб'єктів господарювання великого та середнього підприємництва, на	25 056 000 грн	0

	виконання регулювання (вартість регулювання)		
--	--	--	--

Проектом постанови передбачається, що дія пункту 1 Постанови № 303 не поширюється на планові та позапланові заходи державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів здійснюються в установленому Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» порядку, за винятком територій, які на момент здійснення заходу державного нагляду (контролю) є тимчасово окупованими, в межах районів, територіальні громади яких відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» включені до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, без рішення, передбаченого пунктом 2 Постанови № 303.

Строк здійснення планового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва - п'яти робочих днів, а строк здійснення позапланового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - двох робочих днів).

Тобто, для перевірки одного суб'єкта великого і середнього підприємництва необхідно 10 робочих днів (80 год).

***У розрахунку вартості 1 години роботи використано вартість 1 години роботи, яка відповідно до статті 8 Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік» з 1 січня 2025 року становить – 48 грн. Орієнтовно для проведення перевірки одного суб'єкта великого і середнього підприємництва необхідно 10 робочих днів по 8 год (80 год), який буде витрачено працівником суб'єкта господарювання (екологом або іншою відповідальною особою у сфері забезпечення дотримання вимог природоохоронного законодавства та екологічної безпеки суб'єкта господарювання), тобто орієнтовні витрати будуть складати 3840 грн.

Вартість витрат, пов'язаних з проведенням заходів державного нагляду (контролю) (проведення перевірки) визначається шляхом множення фактичних витрат часу персоналу на заробітну плату спеціаліста відповідної кваліфікації.

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами господарювання під час перевірки є оціночною.

Термін для проведення перевірки може бути меншою ніж десять днів.

Дія проекту постанови обмежена дією правового режиму воєнного стану в Україні. Відповідно до Указу Президента України від 15 квітня 2025 р. № 235/2025 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», затвердженого Законом України від 16 квітня 2025 р. № 4356-IX «Про затвердження Указу Президента України "Про продовження строку дії воєнного стану в Україні"», строк дії воєнного стану в Україні продовжено з 05 години 30 хвилин 9 травня 2025 року строком на 90 діб.

Сумарні витрати для суб'єктів господарювання великого і середнього підприємництва

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1	0
Альтернатива 2	25 056 000 грн.

Додаток 2

до Аналізу регуляторного впливу до проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303»

Розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва)

ТЕСТ

малого підприємництва (М-Тест)

1. Консультації з представниками мікро- та малого підприємництва щодо оцінки впливу регулювання.

Здійснюється шляхом консультацій щодо визначення впливу запропонованого регулювання на суб'єктів малого підприємництва та визначення детального переліку процедур, виконання яких необхідно для дотримання вимог регулювання.

Порядковий номер	Вид консультації (публічні консультації прямі (круглі столи, наради, робочі зустрічі тощо), інтернет-консультації прямі (інтернет-форуми, соціальні мережі тощо), запити (до підприємців, експертів, науковців тощо)	Кількість учасників консультацій, осіб	Основні результати консультацій (опис)
1.	Телефоні консультації; консультації під час проведення позапланових заходів державного нагляду (контролю) та консультації в режимі Zoom наради.	83	Регулювання сприймається.

2. Вимірювання впливу регулювання на суб'єктів малого підприємництва:

Кількість суб'єктів малого підприємництва, на яких поширюється регулювання: 5302, в тому числі суб'єктів мікропідприємництва – 1297

питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив – 44,8 %.

3. Розрахунок витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання.

У розрахунку вартості 1 години роботи використано вартість 1 години роботи, яка відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», з 1 січня 2025 року становить – 48 грн.

Термін (час) для здійснення заходу державного нагляду (контролю) може бути меншою ніж п'ять чи два дні.

Інформація про розмір часу, який витрачається суб'єктами господарювання під час здійснення заходу державного нагляду (контролю) є оціночною.

Порядковий номер	Найменування оцінки	У перший рік (стартовий рік впровадження регулювання)	Періодичні (за наступний рік)	Витрати за п'ять років****
Оцінка “прямих” витрат суб'єктів малого підприємництва на виконання регулювання				
1	Придбання необхідного обладнання (пристроїв, машин, механізмів) <i>Формула:</i> <i>кількість необхідних одиниць обладнання</i> <i>X вартість одиниці</i>	-	-	-
2	Процедури перевірки та/або постановки на відповідний облік у визначеному органі державної влади чи місцевого самоврядування <i>Формула:</i> <i>прямі витрати на процедури перевірки (проведення первинного обстеження) в органі державної влади + витрати часу на процедуру обліку (на одиницю обладнання) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість процедур обліку за рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва</i>	-	-	-
3	Процедури експлуатації обладнання (експлуатаційні витрати - витратні матеріали) <i>Формула:</i> <i>оцінка витрат на експлуатацію обладнання (витратні матеріали та ресурси на одиницю обладнання на рік) X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва</i>	-	-	-
4	Процедури обслуговування обладнання (технічне обслуговування) <i>Формула:</i> <i>оцінка вартості процедури обслуговування обладнання (на одиницю обладнання) X кількість процедур технічного обслуговування на рік на одиницю обладнання X кількість необхідних одиниць обладнання одному суб'єкту малого підприємництва</i>	-	-	-
5	Інші процедури (уточнити)	-	-	-
6	Разом, гривень <i>Формула:</i> <i>(сума рядків 1 + 2 + 3 + 4 + 5)</i>	-	-	-

7	Кількість суб'єктів господарювання, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	-		
8	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 6 X рядок 7)	-	-	-

Оцінка вартості адміністративних процедур суб'єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування

9	Процедури отримання первинної інформації про вимоги регулювання Формула: витрати часу на отримання інформації про регулювання, отримання необхідних форм та заявок X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість форм	-	-	-
10	Процедури організації виконання вимог регулювання Формула: витрати часу на розроблення та впровадження внутрішніх для суб'єкта малого підприємництва процедур на впровадження вимог регулювання X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість внутрішніх процедур	-	-	-
11	Процедури офіційного звітування Формула: витрати часу на отримання інформації про порядок звітування щодо регулювання, отримання необхідних форм та визначення органу, що приймає звіти та місця звітності + витрати часу на заповнення звітних форм + витрати часу на передачу звітних форм (окремо за засобами передачі інформації з оцінкою кількості суб'єктів, що користуються формами засобів – окремо електронна звітність, звітність до органу, поштовим зв'язком тощо) + оцінка витрат часу на корегування (оцінка природного рівня помилок) X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X оціночна кількість оригінальних звітів X кількість періодів звітності за рік	-	-	-

12	Процедури щодо забезпечення процесу здійснення заходів державного нагляду (контролю): (відповідно до Закону про контроль строк здійснення планового заходу щодо суб'єктів мікро-, малого підприємництва не може перевищувати п'яти робочих днів, а строк здійснення позапланового заходу не може перевищувати для суб'єктів малого підприємництва - двох робочих днів). Тобто, для перевірки одного суб'єкта малого і мікро- підприємництва, необхідно 5 робочих днів (планова перевірка), 2 робочих дні (позапланова перевірка). Для розрахунку візьмемо показник 5 робочих днів (40 год) Формула: витрати часу на перевірку з боку контролюючого органу X вартість часу суб'єкта малого підприємництва (заробітна плата) X кількість процедур за рік	40 год X 48,00 грн X 1 = 1920 грн	-	40 год X 48,00 грн X 1 = 1920 грн
13	Інші процедури (уточнити)	-	-	-
14	Разом, гривень Формула: (сума рядків 9 + 10 + 11 + 12 + 13)	1920 грн	X	1920 грн
15	Кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання, одиниць	5302		5302
16	Сумарно, гривень Формула: відповідний стовпчик "разом" X кількість суб'єктів малого підприємництва, що повинні виконати вимоги регулювання (рядок 14 X рядок 15)	10 179 840 грн		10 179 840 грн

**** Постановою Кабінету Міністрів України від 13 березня 2022 р. № 303 припинено заходи державного нагляду (контролю) на період воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 р. № 64 «Про введення воєнного стану в Україні».

Реалізація регуляторного акта не потребуватиме додаткових бюджетних витрат і ресурсів на забезпечення процедури щодо забезпечення заходів державного нагляду (контролю).

Державне регулювання не передбачає утворення нового структурного підрозділу діючого органу державного нагляду (контролю).

Розрахунок витрат суб'єктів малого та мікро- підприємництва на виконання вимог регулювання (Додаток 4 (Тест малого підприємництва) до Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта), проведено в межах даного аналізу.

4. Розрахунок сумарних витрат суб'єктів малого підприємництва, що

виникають на виконання вимог регулювання

Порядковий номер	Показник	Перший рік регулювання (стартовий)
1	Оцінка “прямих” витрат суб’єктів малого підприємництва на виконання регулювання	-
2	Оцінка вартості адміністративних процедур для суб’єктів малого підприємництва щодо виконання регулювання та звітування	10 179 840 грн
3	Сумарні витрати малого підприємництва на виконання запланованого регулювання	10 179 840 грн
4	Бюджетні витрати на адміністрування регулювання суб’єктів малого підприємництва	-
5	Сумарні витрати на виконання запланованого регулювання	10 179 840 грн

5. Розроблення корегуючих (пом’якшувальних) заходів для малого підприємництва щодо запропонованого регулювання не передбачається.

Висновок. Розрахунок очікуваних витрат та вигод суб’єктів господарювання показав, що найбільші вигоди, які виникатимуть внаслідок дії запропонованого регуляторного акта, будуть для держави, що певною мірою виправдовують зазначені витрати, оскільки дія регуляторного акта забезпечить здійснення дієвого контролю щодо виконання вимог природоохоронного законодавства суб’єктами господарювання (один із механізмів забезпечення екологічної безпеки та створення сприятливого середовища для життя та здоров’я людини), також попереджати забруднення довкілля та створення сприятливого середовища для життя та здоров’я людини.